

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 20 maart 2018

Onderwerp: Aanbevelingen commissie Jansen inzake financiële problematiek provincie Zeeland

Kenmerk: 1038163

Bijlagen:

Rapport financiële problematiek provincie Zeeland

1. Inleiding

In 2017 heeft een tijdelijke commissie onder leiding van de heer G.J. Jansen in opdracht van het IPO onderzoek gedaan naar de financiële problematiek van de provincie Zeeland. De commissie had als opdracht om de problematiek in kaart te brengen en te komen met een realistische oplossing waarin Zeeland, de overige provincies en het Rijk een bijdrage leveren.

Een van de aanleidingen hiervoor is dat in 2016 bij de totstandkoming van het nieuwe verdeelmodel voor het provinciefonds (dat is ingegaan per 1 januari 2017) de provincie Zeeland heeft geconstateerd dat het verdeelmodel, en dan specifiek de grondslag voor de berekening van de Overige Eigen Middelen (OEM), voor de provincie Zeeland zeer ongunstig uitpakt. Teneinde de snelheid in het proces van wetsvaststelling van het nieuwe (huidige) verdeelmodel te houden is in 2016 besloten dat dit geen aanleiding vormde de unanieme opstelling van de provincies ten opzichte van het verdeelmodel te verbreken, mits in de navolgende periode een (tijdelijke) oplossing hiervoor kan worden gevonden.

De commissie heeft haar bevindingen vastgelegd in een rapport dat in januari aan de provinciebesturen is aangeboden en op 25 januari jl. in het IPO-bestuur is besproken. In afwachting van de voorziene herijking van het verdeelmodel van het provinciefonds doet de tijdelijke commissie Jansen voorstellen voor een (tijdelijke) oplossing voor wat in het eindrapport een weeffout in het huidige verdeelmodel wordt genoemd.

Het IPO-bestuur heeft ingestemd met de voorgestelde oplossing van de tijdelijke commissie onder een tweetal voorwaarden. Namelijk dat de provincie Zeeland zelf ook een bijdrage levert en dat de Provinciale Staten van de overige provincies akkoord gaan met deze oplossing. Daarbij is met instemming kennis genomen van het voornemen van het provinciebestuur van Zeeland de motorrijtuigenbelasting te verhogen om zo verantwoordelijkheid te nemen voor haar eigen deel in de oplossing van het probleem.

Ten aanzien van de eerste voorwaarde hebben Gedeputeerde Staten van Zeeland op 1 maart jl. een voorstel aan Provinciale Staten Zeeland gestuurd waarin zij voorstellen de opcenten tijdelijk te verhogen. Dit voorstel wordt naar verwachting op 6 april aanstaande bekrachtigd. Daarmee is aan de eerste voorwaarde die in het IPO is gesteld voldaan.

Ten behoeve van de tweede voorwaarde wordt u via deze voordracht gevraagd om in te stemmen met de aanbevelingen van de tijdelijke commissie Jansen en voor een periode van drie jaar een financiële bijdrage te leveren aan de provincie Zeeland.

De tijdelijke maatregelen zullen van toepassing zijn op de begrotingsjaren 2018, 2019 en 2020. Het IPO-bestuur heeft besloten de wijze waarop de effectuering van deze maatregelen door de afzonderlijke provincies wordt bewerkstelligd aan de financiële autonomie van de afzonderlijke provincies over te laten. Voorwaarde is dat alle provincies hiertoe finaal besluiten. Aan deze voorwaarde wordt door middel van deze voordracht en de voorgestelde besluiten voldaan.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

De uitgangspunten die de commissie bij haar onderzoek heeft gehanteerd hebben betrekking op het verdeelmodel en zijn:

- de duur van de oplossing is tijdelijk, dat wil zeggen drie jaar tot aan de herijking van het provinciefonds (uitvoering motie Veldman/Fokke).
- de grondslagen van het per 1 januari 2017 met unanieme steun van de provincies ingevoerde verdeelmodel blijven ongewijzigd.
- de tijdelijke oplossing dient gevonden te worden buiten het verdeelmodel en buiten de accessystematiek.

Op hoofdlijnen luidt het advies van de commissie luidt als volgt:

- Het Rijk heeft zijn bijdrage aan de oplossing van de financiële problematiek van Zeeland geleverd middels een bijdrage van € 27,7 mln. aan de sanering van het voormalige Thermphos terrein.
- De financiële positie van de provincie Zeeland is op zichzelf geen reden om vooruitlopend op de herijking van het provinciefonds over drie jaar nu reeds tot een herverdeling van het provinciefonds te komen.
- Het verdeelstelsel van het provinciefonds bevat een weeffout in de OEM. Uitsluitend bij Zeeland is de waarde van de aandelen gebaseerd op de dividendinkomsten in één peiljaar, het (uitzonderlijk hoge) dividend in 2008. De commissie ziet met name in de unieke positie van Zeeland bij de bepaling van de OEM in het provinciefonds een reden om tijdelijk, dat wil zeggen voor drie jaar extra middelen voor Zeeland beschikbaar te stellen. De commissie stelt voor de OEM voor Zeeland te baseren op het meerjarig gemiddelde van de dividendinkomsten voor de jaren 2013- 2017. Bijgevolg daalt de OEM van Zeeland van € 10 mln. naar € 3,3 mln.
- De provincie Zeeland heeft ruimte voor een zichtbare en herkenbare eigen bijdrage met name door middel van een verhoging van de opcenten MRB. Als de provincie Zeeland € 3,3 mln. voor eigen rekening neemt en dit vertaalt in een verhoging van de opcenten MRB komt dit neer op een verhoging van 8,5%. Het MRB tarief van Zeeland is dan vergelijkbaar met Groningen en Gelderland, maar nog steeds lager dan Drenthe en Zuid- Holland.

- De tijdelijke bijdrage van andere provincies ter aanvulling van de uitkering provinciefonds voor Zeeland bedraagt € 6,7 mln. per jaar voor een periode van drie jaar. De verdeling van de tijdelijke bijdrage over de andere provincies vindt plaats naar rato van eigen vermogens van de provincies:

Provincie	Bijdrage per jaar (in miljoenen euro's)
Groningen	€ 0,3
Fryslân	€ 0,5
Drenthe	€ 0,1
Overijssel	€ 0,9
Gelderland	€ 1,8
Utrecht	€ 0,2
Noord-Holland	€ 0,6
Zuid-Holland	€ 0,1
Noord-Brabant	€ 1,5
Limburg	€ 0,8
Flevoland	€ 0,0

3. Financiering, communicatie en (burger)participatie

Het IPO-bestuur is op 25 januari 2018 akkoord gegaan met een tijdelijke bijdrage van jaarlijks € 6,7 miljoen vanuit alle provincies voor de begrotingsjaren 2018, 2019, 2020.

Indien uw staten akkoord gaan met dit besluit betekent dit voor de provincie Noord-Holland een jaarlijkse bijdrage voor deze jaren van € 600.000. Als dekking voor deze jaarlijkse bijdrage wordt voorgesteld deze ten laste te brengen van de algemene reserve.

4. Proces en procedure

Indien uw leden van de Provinciale Staten akkoord gaan met het voorgestelde ontwerpbesluit zal voor het begrotingsjaar 2018 een begrotingswijziging voor de jaarlijkse bijdrage van € 600.000 worden verwerkt in de zomernota. Voor de begrotingsjaren 2019 en 2020 zullen de jaarlijkse bijdragen worden verwerkt in de meerjarenbegroting en vormen deze onderdeel van de begrotingen.

Bij de komende actualisatie van het verdeelmodel zal voor de berekening van de Overige Eigen Middelen (OEM) gezocht worden naar grondslag die voor alle provincies aanvaardbaar is.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. J.W. Remkes, voorzitter

mw. mr. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr. 25-2018

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 20 maart 2018;

besluiten:

1. In te stemmen met de aanbevelingen van de Commissie G.J. Jansen over de financiële positie van de provincie Zeeland.
2. In de begrotingsjaren 2018, 2019 en 2020 een tijdelijke financiële bijdrage te leveren aan de provincie Zeeland van € 600.000 per jaar.
3. Als voorwaarde aan de bijdrage te verbinden dat de provincie Zeeland elk jaar haar verplichtingen die voortvloeien uit de adviezen van de commissie Jansen nakomt.
4. De jaarlijkse bijdrage van € 600.000 over 2018 als begrotingswijziging in de zomernota 2018 te verwerken met als dekking de algemene reserve.
5. De jaarlijkse bedragen in de meerjarenbegroting voor de jaren 2019 en 2020 te verwerken en daarbij als dekking de algemene reserve te hanteren.

Haarlem, 23 april 2018

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier